

HUSZTI PÉTER: KIRÁLYOK AZ ALAGÚTBAN

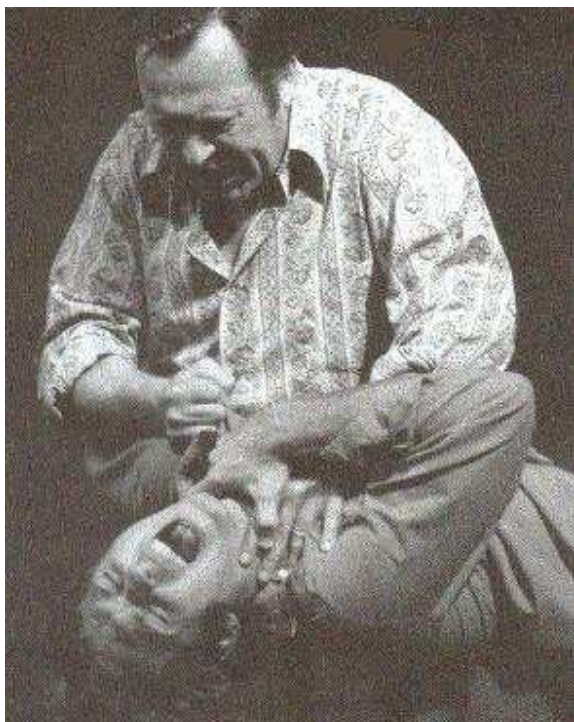
1986.

Te, Feri!

Bessenyei Feri rohant akkor is, mikor először láttam. Lökdöste, taszigálta a vánszorgó időt. A régi, szép Nemzeti művészbemutatóján vágtatott ki, visszakibált a portásnak, de az is lehet, hogy egy monológot mormolt, vagy csak veszekedett az étellel, a cipőtisztító bácsinak mindenesetre biccentett, megropogtatott egy randevúzó szép nőt a randevú-óra alatt.

Két órája toporogtam ott, vártam rá, tanácsot akartam kérni – megszeppent gimnazista – a felvételi előtt, az életre szóló döntés előtt. Motyogtam is valamit, de mire belekezdtem volna a mondókámba, már csak a hátát láttam, és hogy rohant, megállíthatatlanul, a tiloson át az Emke felé, alig érte utol a kabátja és nyaka köré vetett, óriási piros kockás sálja.

A Film Színház Muzsika, gimnazista koromban kis alakú füzet volt. Gyűjtöttem, hogy majd összeköttem egy nagy könyvvé. Aztán jött a keresgélés korszaka és én költöztem, kerestem. Hét utca, hét ház, hét lakás jelzi a kacskaringós utat. Minden költözésnél elvesztettem valamit, és találtam cserébe valami mást, valami újat. A Film Színház Muzsika-füzetek elvesztek. De Feri képeire nagyon jól emlékszem. Kapitányi sapkában vezet egy nagy, dunai hajót. Fejeléshez rendezi át a Tisza partját. Hatalmas bográc mellett krumpliknak, hagymáknak és nagy húsoknak magyaráz egy fakanállal. Szőlőhegy tetején szőlővel, borpince előtt kancsóval, a Dóm téren csalódottan, de mindig szerelmesen, mindig panaszkodva, mindig lelkesedve.

Barátok lettünk. Évek múlva. A munka hozott össze, meg – ki tudja hányadszor – akkor borogatta föl megint az életét, sistergett, villámlott körülötte minden. Szüksége volt valakire, akivel kibeszélgetheti magát, őrvonghat vagy hallgathat. Mást akkor nem hiszem, hogy adhattam.

De talán ez volt a legfontosabb. Azon a nyáron a fekete Volgával Szeged felé tartottunk, a Dóm tér felé. Útközben dühöngött, kékre-zöldre püfölte az ártatlan műszerfalat. Sok mindent megtudtam tőle, sok mindent elmondtam magamról akkor már, és *Az áruló* meg egy moszkvai utazás szorosra fűzte barátságunkat.

Azután megint szétszakította a szálakat! Elmenekült! A színházból is. Bizalmatlan lett, gyanakvó, talán érezte, hogy keserű évek jönnek. Nem nagyon találkoztunk, csak néha a Televízió büféjében, a Rádió Pagodájában, szűk filmgyári öltözőkben futólag, sok keserűség, dühödt hözöngés, fölöslegesen okozott fájdalmak között. Rossz évek voltak. Árulással, hazugsággal terhesek. De elmúltak. Túléltük!

Tavasza lett, süttött a nap és a rügyező Labanc úti fák között – Ádám Ottóval – FERIHEZ tartottunk. FARMERNADRÁGBAN, kibontott ingben, kivágott tornacipőben dübörgött le a falépcsőn, boldogan ölelt át. Várt minket! Vártuk mi is! Megint sokat jártunk föl. Esténként megint pattogott a hatalmas tűz, sült a hús, megint csilingeltek a borospoharak, jó volt, lehetett tervezni, bizakodni.

Az öltöző fala úgyis be fog dőlni, a mosdó le fog szakadni, a nagy tükör úgyis pozdorjává törik. Nem érdekes! Hónapok óta előadás előtt egy szöveget akar a csizmája talpából kioperálni, ezért püföli fáradha-

tatlanul a falat meg a csizmát. Készül az Othellóra! Néha félmeztelenül, félig festve, jókora rongyokkal fölfegyverkezve berúgja az öltözőm ajtaját, iszik a kávéból, azt mondja – pocsék –, hozzám vág egy nagy szivacsot, megnézi magát a nagy tükörben, szörnyű, szörnyű – morogja –, az ajtót kirúgja, éneklí a Luxemburg grófját és püföli tovább a csizmáját. Készül az Othellóra! Halk kopogás. Két idős hölgy szabadkozik. – Szevasztok, srácok! – kiáltja Feri – és beszél, mesél az épülő, gyönyörű házról, nyílászáró szerkezetekről, betongerendákról fordítva berakott garázsajtóról, vízköpőkről, lépcsőkről és házi betörőkről. A hölgyek hangját nem hallom – gondolom, bámulják őt, isszák a hangját –, egyébként szóhoz se tudnának jutni.

Aztán kedvesen kirugdálja őket, és megint belöki az ajtómat. Közben már négerre festett, most csak elviszi a barna ceruzámat, közben – ahogy Laurence Olivier írta neki – suvickolja egy puha ronggyal a karját, hogy fényes és csillogó legyen.

- Kik voltak ezek? – kérdezem.
- Kicsodák?
- Hát akiknek elmeséltél mindent. A hölgyek.
- Aranyos örültek. Vásárhelyiek, Ausztráliából!

A maszkmesterrel elkezdik ragasztani a szakállat, kenik a rengeteg masztixot, Feri hősiesen túri, én a látványtól is kiütést kapok, aztán bőségesen fröcsköli az arcára a fixáló sprayt, nehogy összemaszatolja Ildikó arcát, hófehér ruháját. A hangszóróból már a közönség zsibongását halljuk. Még egy ecsetvonás, fehér festék a szem alá, Laci úr az öltöztető fölsegíti a katonaruhát, megnézi, mindketten rendben vagyunk-e, és közben eltelt egy óra. Készen állunk a kezdésre. A pompás Othelló teljes harci díszben még egyszer berúgja az öltözőajtómat:

- Ide figyelj, te szöröncsétlen! – most mönjünk haza!

Az évek repülnek, ahogy Feri kockás sálja annak idején az Emke felé. A Nemzetit lebontották, a randevú-óra is merre lehet vajon? Költöztünk mi is azóta, vesztettünk és nyertünk. Te, Feri! Ne törődj a semiségekkel! Vágd be a vasajtót, simogasd meg a cipőtisztító bácsi kopasz fejét, rendezd át a hegyet, roptogtasd a nőket, tegezd le az egész világot, csikorogjon csak a koszos kocsi kereke – a fene egye meg –, és csak igyekezzon minden okoskodó, tötymörgő piros kockás sál, ha utol akar érní!